

Maatalouspolitiikan tilannekatsaus

Jyväskylä 10.2.2010
Minna-Mari Kaila/MMM

minna-mari.kaila@mmm.fi

Esityksen sisältö

- Lähivuosien tukipolitiikka
- CAP v. 2013 jälkeen
- Maatalouden kannattavuuden parantaminen
- Elintarviketuotannon edistäminen

Lähivuosien tukipolitiikka (1/4)

EU:n rahoittamat suorat tuet

- Päätökset v. 2013 loppuun asti
- Terveystarkastuksen kansallisten päätösten hyväksyntää odotetaan komissiosta kevään aikana

Kansalliset tuet

- Päätökset pääosin v. 2013 loppuun asti

Lähivuosien tukipolitiikka (2/4)

Maatalouden ympäristötuki

- Komissiolle maaseudun kehittämisohjelman muutokset laiduntamisen erityistukisopimusta ja C-alueen laajaperäisen nurmituotannon lisätoimenpidettä koskien. Tavoite voimaan v. 2011.
- Ravinnetaselaskenta ympäristötuen perustoimenpiteeksi v. 2012 (valmistelu aloitettu vuoden alusta)
- Jatkossa nykyistä kohdennetumpaa
- Tilakohtaisen neuvonnan tärkeys (vrt. TEHO-hanke)

Lähivuosien tukipolitiikka (3/4)

Luonnonhaittakorvaus

- Aluejakokriteeriuudistus voimaan v. 2014
- Jäsenmaat lähettäneet komissiolle tammikuussa karttasimulaationsa komission esittämiin kriteereihin
- Suomelle soveltuvat ehdotetuista kriteereistä lämpösumma ja kasvukauden pituus

Lähivuosien tukipolitiikka (4/4)

Investointituet

- Varojen arvioidaan riittävän v. 2010
- Sika- ja siipikarjatalouden laajennusinvestointien tukihaun avaaminen – aikataulu?
- Ensin muutokset sikaloiden tuetun rakentamisen säädöksiin (eläinten hyvinvointi otetaan entistä voimakkaammin huomioon)
- V. 2009 selvitykset eläinsuojelusäädösten tasosta Suomessa ja viidessä eri EU-maassa. Lisäksi selvitys sikalarakentamisesta Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa.

Miten EU:n maatalouspolitiikka (CAP) uudistuu vuoden 2013 jälkeen?

Tausta: Maailman ruuantuotannon haasteet

- Väestönkasvu (9,2 mrd ihmistä v. 2050, ruuantuotannon lisääntyvä 70 %)
 - Ruuan ja puhtaan juomaveden riittävyys
 - Ilmastonmuutos pahentaa ruoka- ja vesipulaa
 - Markkinoiden epävakaas (vaihtelut kysynnässä, hinnoissa ja tuotantokustannuksissa voimakkaita)
 - Maatalouden kasvihuonekaasujen vähennystavoitteet
 - Pellon vaihtoehtoinen käyttö bioenergian tuotantoon
 - Fossiilisten polttoaineiden ja elintärkeiden mineraalien varastojen niukentuminen
- =>Huoltovarmuuden merkitys kasvaa entisestään.

CAP:n tavoitteet

- Varmistaa elintarvikkeiden saatavuus, laatu ja turvallisuus
- Taata kohtuulliset kuluttajahinnat
- Ylläpitää maataloustuotanto kaikkialla Euroopassa
- Taata maatalousväestölle kohtuullinen elintaso
- Lisätä maatalouden tuottavuutta
- Vakauttaa markkinat
- Ylläpitää maaseutumaisemaa ja maaseudun elinvoimaisuutta
- Edistää ympäristönsuojelua, ilmastonmuutoksen torjuntaa, eläinten hyvinvointia ja bioenergian tuotantoa

Suomen päälinjaukset CAP:sta

- Tehokasta CAP:a tarvitaan myös v. 2013 jälkeen
- Kestävän perheviljelmäpohjaisen elintarviketuotannon ylläpitäminen **myös EU:n epäsuotuisilla alueilla**
- Maaseudun elinvoimaisuuden ylläpitäminen ja tasapainoisen alueellisen kehityksen edistäminen

CAP:n haasteet ja MMM:n kannat (1/5)

- Maatalousmenojen osuus EU:n budjetista paineen alla
 - MMM: säilyttävä ennallaan
- WTO-kehitys (lisääntyvä markkinoillepääsy ja vientitukien poisto) tekee markkinatasapainon ylläpitämisen entistä haastavammaksi
 - MMM: markkinoiden tasaus- ja riskienhallintakeinoja oltava (parhaillaan näitä pohditaan EU:n maidon korkean tason työryhmässä)

CAP:n haasteet ja MMM:n kannat (2/5)

- Oikeutus suoralle tilatuella: tulotuki vai julkishyödykkeiden tuottaminen (kuten hoidettu maaseutumaisema, vesiensuojelu ja luonnon monimuotoisuus)?
 - MMM: tilatuen säilyttävä tulojen vakauttajana, mutta maatalous tuottaa myös julkishyödykkeitä

CAP:n haasteet ja MMM:n kannat (3/5)

- Suoran tuen sisäinen jakauma valtioiden, alueiden ja tilojen välillä
 - MMM: Tilatukea tulisi kehittää kohti alueellista tasatukimallia kaikissa jäsenmaissa, mutta erot jäsenvaltioiden välillä (kustannukset, maan hinta jne) otettava huomioon

CAP:n haasteet ja MMM:n kannat (4/5)

- Eläinkohtainen tuki (art. 68)?
 - MMM: säilytettävä myös jatkossa
- Maaseudun kehittämistukien sijainti: II pilarissa, kuten nykyään, vai osittain I pilarissa, jossa nykyään suorat tuet ja markkinatoimenpiteet?
 - MMM: II pilarissa

CAP:n haasteet ja MMM:n kannat (5/5)

- Ilmastonmuutos ja ympäristönsuojelu
 - MMM: Maatalouden ympäristötuen säilyttäminen kannustavana, mutta niin, että sitä kehitetään kohdennetumpaan suuntaan vaikuttavuuden lisäämiseksi
 - Maaseudun kehittämistoimia ilmastonmuutoksen torjumiseen ja siihen sopeutumiseen

Aikataulu

- Komission tiedonantoja sekä v. 2013 jälkeiseen CAP:iin että rahoituskehyksiin odotetaan v. 2010 puolivälin jälkeen
- Lainsäädäntöehdotukset v. 2011
- Tavoite: päätökset v. 2012

Lissabonin sopimus

- Nyt myös maataloudessa päätökset tehdään pääosin yhteispäätösmenettelyllä EU:n parlamentin kanssa.
 - EU:n maatalousministereistä koostuva maatalousneuvosto päättää ilman parlamentin hyväksyntää vain hinnoista, tukimääristä, maksuista ja määrällisistä rajoituksista
- ⇒ Suomen vaikuttaminen EU:n parlamenttiin myös maatalousasioissa on entistäkin tärkeämpää.
- JA komission kanssa olisi löydettävä ratkaisut Suomen erityisongelmiin jo valmisteluvaiheessa

Maatalouden kannattavuuden parantaminen (1/2)

Veropoliittisia toimia, esimerkiksi:

- Polttoöljyn energiaveron ja sähköveron palautuksen korotus 1.6.2009 alkaen.
- Elinkeinonharjoittajille mahdollisuus valita yritystulo verotettavaksi kokonaan ansiotulona vuotta 2010 koskevassa verotuksessa.
- Pellon myyntivoittoihin määräaikainen verovapaus. (Edellyttää EU:n hyväksyntää).

Maatalouden kannattavuuden parantaminen (2/2)

Muita toimia tukipolitiikan lisäksi, esimerkiksi:

- Maatilatalouden kehittämisrahastoon Makeraan siirretään tällä hallituskaudella yht. 270 milj. euroa
- Valtionlainojen määräaikaisen korkovapauden myöntämisan laajentaminen v. 2009 alusta
- Tilusjärjestelyihin lisärahoitusta
- Laajakaistayhteyksien rakentamisen tukeminen osittain maaseuturahaston varoista

Elintarviketuotannon edistäminen

- Suomalaisen ruokakulttuurin edistämishjelmaa toteutettu vuodesta 2008.
- Kansallista elintarviketalouden laatustrategiatyötä tehty vuodesta 1996. Nyt uudelleen organisointi.
- EU:n ja kansallisia menekinedistämisvaroja
- Tutkimuksen, neuvonnan ja koulutuksen tukeminen (Makera sekä maaseudun kehittämissohjelman ja kansalliset varat)
- Esim. pienjalostuksen tukeminen (maaseudun kehittämissohjelman varat)

Kansallinen ruokastrategia (1/2)

- Valmistelu aloitettu v. 2008.
- Johtoryhmä asetettu 20.11.2009, puheenjohtajana vuorineuvos Simo Palokangas
- Työryhmän työskentelyaika 15.6.2010 asti
- Eduskunnalle syksyllä 2010
- Kattaa koko elintarvikealan: kaikki relevantit politiikkalohkot kansanterveydestä kehitysyhteistyöhön

Kansallinen ruokastrategia (2/2)

- Etsitään vastaukset esim. seuraaviin kysymyksiin:
 - Millä tasolla Suomen huoltovarmuuden on oltava ja miten tämä taso turvataan?
 - Mitä on tehtävä ilmastonmuutoksen ehkäisemiseksi ja siihen sopeutumiseksi?
 - Miten turvataan kotimaisen elintarviketalouden kannattavuus ja kilpailukyky? Millä tuotanto profiloituu kotimaassa ja viennissä (*esim. salmonellattomuus, gmo-vapaus, vastuullisuus, eläinten hyvinvointi, luomutuotanto?*)

Bioenergian kehittäminen

- MMM tukee bioenergian ja energiatehokkuuden edistämistä, mm.
 - maatilojen energiaohjelma
 - biokaasulaitosten rakentamisen tuki
 - energiapuun korjuun tuki
- Syöttötariffi v. 2011 (biokaasu ja tuuli)
- TEM asettanut bioetanoli-selvitysmiehen

Mitä pitäisi tehdä markkinoiden kehittämiseksi?

- Tuottajien markkinointi- ja ostoyhteistyö (osuuskunnat)
- Lisäarvo hyödyntämättä (esim. pihviliha, karitsanliha, luomu, erikoislaatuviilat)
- Viljantuotannossa lisää sopimustuotantoa
- Rehuviljan ylituotannon sijaan öljy- ja valkuaiskasveja
- Joutsenlipun tulevaisuus?

Kiitos mielenkiinnosta!

